

bringsforslag var ogsaa eet, der angik det tvungne Skudsmaals Ophævelse. — Jeg skal nu tillade mig at gjøre opmærksom paa, at her ikke er Tale om, at alt Skudsmaal skal affattes; thi man kan ligesaa lidt forbyde noget Saadant, som man kan forbyde en Mand at give en Anden sit Vidnesbyrd. Forslaget gaaer derfor kun ud paa, at Huusbonden i selve Lyendebogen hverken maa indføre et godt eller et daarligt Skudsmaal, men kun en Angivelse af, for hvor lang Tid, i hvad Egenstøb og for hvilken Løn han har fæstet et Lyende, samt ved Afgangen, i hvor lang Tid vedkommende Lyende har tjent ham. Det kan ikke feile, at saa at sige Enhver af de Herrer Medlemmer af egen Erfaring veed, hvor store Ulykker et daarligt Skudsmaal i mangt et Forhold har bragt over et ulykkelig Lyendes Hoved; det kan heller ikke være Noget af de Herrer ubekjendt, at man i Reglen betragter intet Skudsmaal som eensbetydende med daarligt Skudsmaal, og den sidste Betragtning kan kun bringes til at ophøre ved, at ethvert Skudsmaals Indførelse i Lyendebogen ligesom forbydes. Der- ved er det ikke forbudt, og — jeg gjentager det — det kan ikke forbydes, at den Huusbond, der er særdeles vel fornøjet med et Lyende, der forlader ham, giver et Vidnesbyrd deroim, hvadenten man kalder dette Skudsmaal eller ikke, og den Nytte, som et godt Vidnesbyrd fra en tidligere Huusbond kan have for Lyendet, vil kunne blive den samme derved, som om det stod i en Skudsmaalsbog, idet Lyendet naturligviis ligesaa vil bevare det Skudsmaal, der gives det enten løst eller i en anden Bog, som det, der gives i Lyendebogen. Derimod er Lyendet ikke paa den Maade udsat for i sin Skudsmaalsbog at faae en Paategning, der med eller uden Grund maa betragtes som en Skampet for det; det skal ikke gaae om fra Dør til Dør, fra Mand til Mand og forevise sin egen Skjædsel og derved gjøre det umuligt for sig at faae en ny Tjeneste. Desuden vide vi vel Allesammen, hvor lidet paa- lideligt i Reglen enhver Skudsmaalspaategning er, baade den gode og den mindre gode, og vi vide ogsaa, at de Allerferreste slaae sig tiltaals med at læse en saadan Skudsmaalspaategning. Man undersøger langt snarere, i hvor lang Tid

det Lyende, man er især med at fæste, har tjent paa de Steder, det tidligere har været, eller man hører sig for i al Fortrolighed hos Mænd, til hvis Vidnesbyrd man har Tillid, fordi man veed, at man ikke kan stole paa Skudsmaalet. Dette gjælder som sagt baade om det gode og om det mindre gode Skudsmaal, men dette sidste kan virke gjennem en lang Række af Aar, og man har fra mange Sider Vidnesbyrd om, i hvor lang en Tid et daarligt Skudsmaal kan vedblive at udøve sin ulykkelige Indflydelse for det Lyende, der har faaet det, selv efterat det har faaet mange hyperlige Skudsmaal, som man stulde troe vilde have tilintetgjort Virkningerne af det daarlige. Er nu det daarlige Skudsmaal usfortjent og nærmest at betragte som en Virkning af et øieblikkelig ondt Lune, saa er naturligviis den sorgelige Virkning paa Lyendets Skjæbne dobbelt ubillig, dobbelt uretfærdig. Idet jeg saaledes har fremhævet, hvad der nærmest har bevæget mig til at indbringe dette Lovforslag, skal jeg dog endnu tilføie, at det, saavidt jeg veed, har saa at sige alle Auctoriteter for sig. I 1852 havde det hele Criminal- og Politiretten paa en eneste Mand nær for sig, og jeg tvivler ikke om, at det Samme eller omtrent det Samme vil være Tilfældet for Diebstiftet. Det har — hvad jeg ved mine egne Undersøgelser har erfaret — hele Politiet for sig; det har Præsteskabet for sig; det har — saavidt jeg veed — alle dem, hvis Erfaringer her maa antages for at være de største og bedst begrundede — og jeg kunde i saa Henseende ogsaa beraabe mig paa Fæstemændene — for sig, ligesom det, saavidt jeg skjønner, da det for lidt over to Aar siden var til Behandling her, havde det overveiende Fleertal i Folkethinget for sig, og jeg tvivler ikke om, at det Samme vilde have været Tilfældet i Landstinget. Efter at have fremhævet dette og gjort Rede for, hvad der har bevæget mig til at indbringe Forslaget, skal jeg endnu kun paa det Bedste anbefale det til det høie Thing, forbeholdende mig — hvis jeg stulde finde Anledning dertil — at tage Ordet igjen, forsaavidt der under Debatten maatte forekomme saadanne Ting, som jeg troer enten at maatte imødegaae eller bedre at kunne oplyse. Hertil skal jeg saaledes ind-